

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Agnieszka Piotrowska (sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa B. C.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń E.S.A. w [...]
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 stycznia 2018 r.,
zażalenia strony pozwanej
na wyrok Sądu Okręgowego w [...]
z dnia 26 października 2017 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 października 2017 r. Sąd Okręgowy w [...] uchylił zaskarżony apelacją powódki B. C. wyrok Sądu Rejonowego w [...] z dnia 25 stycznia 2016 r., zniósł postępowanie na rozprawie w dniu 25 stycznia 2016 r. i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Uchylenie to nastąpiło z powodu dostrzeżonej z urzędu nieważności postępowania (art. 386 § 2 k.p.c.), polegającej na przeprowadzeniu w dniu 25 stycznia 2016 r. rozprawy zakończonej wydaniem wyroku, w której nie uczestniczyła strona pozwana [...] Towarzystwo Ubezpieczeń E. S.A. w [...], albowiem jej pełnomocnik nie został zawiadomiony o terminie rozprawy wskutek błędu sekretariatu Sądu (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie, wniesionym na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. strona pozwana, zarzucając naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c. i art. 386 § 2 k.p.c. domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawowe przesłanki uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji zostały w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. zakreślone wąsko, stąd w przypadku wniesienia na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zażalenia na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, kognicja Sądu Najwyższego ogranicza się do kontroli prawidłowości zakwalifikowania określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej przyjętej podstawie uzasadniającej, w myśl właściwych przepisów procesowych, tego rodzaju rozstrzygnięcie. Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Konsekwencją stwierdzenia nieważności, przewidzianą w art. 386 § 2 k.p.c. jest uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Wbrew zarzutom zażalenia, Sąd drugiej instancji prawidłowo wyłożył i zastosował zarówno art. 379 pkt 5 k.p.c., jak i art. 386 § 2 k.p.c. Pozbawienie strony możliwości

obrony jej praw zachodzi w sytuacji, w której z powodu uchybień procesowych sądu lub strony przeciwnej, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeśli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, przy czym nie ma jakiegokolwiek znaczenia, czy działanie strony mogłoby mieć wpływ na rozstrzygnięcie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00, nie publ., z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 248/10, nie publ. oraz z dnia 27 marca 2012 r., III UK 75/11, nie publ.). W rozpoznawanej sprawie wskutek nie zawiadomienia pełnomocnika strony pozwanej, nie brał on udziału w rozprawie w dniu 25 stycznia 2016 r., na której wydany został wyrok kończący postępowanie w pierwszej instancji, co prawidłowo zostało zakwalifikowane przez Sąd Okręgowy jako pozbawienie pozwanego możliwości obrony przysługujących mu praw. Nie ma przy tym znaczenia subiektywne zapatrywanie żalącego, że nie doszło do nieważności, skoro sąd bierze z urzędu pod uwagę tę okoliczność bez względu na to, którą ze stron dotknęły skutki nieważności postępowania. Ustanowione w postępowaniu cywilnym rygory służą bowiem nie tylko interesom stron, ale chronią także interes wymiaru sprawiedliwości, wyrażający się w zagwarantowaniu pewności i stabilności orzeczeń sądowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., III CZP 154/07, OSNC 2008, nr 12, poz. 133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2013 r., IV CZ 94/13, nie publ.). W tym stanie rzeczy zażalenie podlegało oddaleniu jako bezzasadne na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

kc

jw